

„Kraków – historia – ścieżka”
FESTIWAL WIELOKULTUROWY – NOWI KRAKOWIANIE 2020

- POŻEGNANIE Z AFRYKĄ

„W tej kawiarni znajdziemy tak wiele odmian kawy, że nie sposób wszystkiego spróbować na raz. To miejsce, gdzie naprawdę warto spędzić kilka chwil, a nawet godzin.”

– Mykhailo, Ukraina

Osobą, która rozpropagowała kawę w Europie był Franciszek Kulczycki, który otrzymał zdobyty na Turkach w czasie Odsieczy Wiedeńskiej, cały zapas kawy. W Wiedniu otworzył pierwszą w tym mieście kawiarnię. Wkrótce kawa stanie się powszechnym napojem w całym Europie. Podczas gdy sprowadzana przez kupców holenderskich herbata była lekiem na pijackie wymioty, to kawa była napojem podawanym na przyjęciach. Poczęstunkiem bardzo eleganckim.

Pierwszy w Polsce, specjalistyczny sklep z kawą "Pożegnanie z Afryką" powstał w Krakowie w maju 1992 roku. Co ciekawe pierwsza siedziba firmy będzie się znajdowała przy ul. Św. Gertrudy, gdzie przed wojną znajdowało się przedsiębiorstwo „Rząbca i Chmurski” produkujące lemoniady, wodę sodową oraz imitacje najlepszych wód mineralnych, min. Vichy. Nazwa tej rodzinnej firmy będzie nawiązywała do wielkiego hitu filmowego, w którym główną rolę zagra Meryl Streep.

Wkrótce firma zostanie przeniesiona na ulicę Św. Tomasza, gdzie pozostaje do dziś.

Szybko okazało się, że pomysł spodobał się nie tylko krakowianom i od grudnia 1993 zaczęła powstawać sieć sklepów pod tą samą nazwą w całej Polsce.

Równocześnie zaczęła powstawać kolekcja kawowa "Pożegnania z Afryką" obejmująca przedmioty i dokumenty firm kawowych uratowane od zapomnienia, pocztówki o tematyce

kawiarniani-kawowej. Stanowi ona jeden największych zbiorów tego typu, który możecie Państwo oglądać odwiedzając sklepy sieci. Eksponaty te pozwoliły stworzyć Muzeum Kawy.

OUT OF AFRICA

The person who popularised coffee in Europe was Franciszek Kulczycki. He received an entire shipment of coffee acquired from the Turks during the Relief of Vienna. He became the first person to open a coffee shop in Vienna. Coffee would soon become a popular drink throughout Europe. While the tea imported by Dutch merchants was a cure for drunken vomiting, coffee was the beverage served at parties — a very elegant treat.

Poland's first specialist coffee shop, Out of Africa (Pożegnanie z Afryką) was opened in Krakow in May 1992. Interestingly, the first seat of the company was located in Św. Gertrudy St, where the company 'Rzābca i Chmurski' was located before the war, making lemonade, soda, and imitations of the best mineral waters, such as Vichy.

The name of this family business refers to the blockbuster film starring Meryl Streep.

The company was soon moved to Św. Tomasza St, where it remains to this day.

It quickly appeared that the idea was appealing to others beyond Krakow, and in December 1993 a chain of stores under the same name began to appear throughout Poland.

At the same time, the Out of Africa coffee collection was created, including items and documents on coffee companies that had been saved from oblivion, as well as postcards with a coffee and café theme. It is one of the largest such collections that you can view while visiting the chain's various locations. These exhibits made it possible to establish the Coffee Museum.

З АФРИКИ ("Прощання з Африкою")

Людиною, яка популяризувала каву в Європі, був Францішек Кульчицький, який отримав свій запас кави від турків під час Віденської битви. Він і відкрив першу кав'ярню у Відні. Незабаром кава стане популярним напоєм у всій Європі. Коли чай, принесений голландськими купцями, був ліками від п'яної блювоти, кава - була напоєм, який подавали на урочистих прийомах. Це було дуже елегантне частвування.

Перша в Польщі спеціалізована кав'ярня "З Африки" ("Прощання з Африкою") була відкрита в Кракові в травні 1992 року. Цікаво, що спершу фірма була розташована за адресою вул. Св. Гертруди, де до війни знаходилася компанія "Жомбца і Хмурський", яка виробляла лимонади, газовану воду та імітації найкращих мінеральних вод Віші.

Назва цього сімейного бізнесу походить від чудового блокбастера, в якому головну роль зіграла Меріл Стріп.

Незабаром компанію перенесуть на вулицю Св. Томаша, де вона залишається донині.

Швидко виявилось, що ця ідея сподобалася не лише жителям Кракова, і вже в грудні 1993 року мережа магазинів під цією назвою почала з'являтися по всій Польщі.

Тоді ж почала створюватися кавова колекція "З Африки" ("Прощання з Африкою"), що включає в себе предмети та документи врятованих від забуття кавових компаній, а також листівки з кавовими мотивами. Це одна з найбільших колекцій цього типу, яку ви можете переглянути під час відвідування магазинів мережі. Семе ці експонати дали можливість створити музей кави.

CAFÉ LISBOA/MAGIA CAFÉ BAR

„Obydwa te miejsca uwielbiam ze względu na klimat i jakość kawy a także możliwość jedzenia słodczy. Spędzałem tam czas pijąc poranną kawę i po prostu wyłączając myślenie, a także szukając pełnego skupienia do ciężkiej pracy. W każdym z tych przypadków mogłem dostać to czego szukałem”

– Elsi, Czeczenia

W Krakowie jest niezliczona ilość restauracji i kawiarni, ale są też takie, które zasługują na większą uwagę. Przedstawmy dwie z nich.

Café Lisboa- zlokalizowana jest przy ulicy Dolnych Młynów. Zarówno klienci, turyści czy krytycy kulinarni są zgodni, że jest to mała Portugalia w Krakowie. Mieszkańców Krakowa i turystów ściągają tu przede wszystkim znane z portugalskiej kuchni ciastka pastel de nata. Ciastka z ciasta francuskiego z nadzieniem jajecznym. Ciasteczka powstały przypadkowo pod koniec XVIII wieku w Belem w Lizbonie w klasztorze hieronimitów. Po zamknięciu klasztoru przepis na oryginalne ciastka sprzedano lokalnemu cukiernikowi. Są wytwarzane do dziś. Oryginalne Pasteis de Belem dostępne są tylko w jednej cukierni – Fabrica de Pasteis de Belem, ale ich kopie rozeszły się po całym świecie. Popularne są tam, gdzie sięgały kolonialne wpływy Portugalii, serwuje się je również w Chinach... no i w Krakowie.

Magia Cafe Bar. Czy to bar? Czy to restauracja, a może kawiarnia? „Magia” jest doceniana przez wiele osób odwiedzających Kraków i z całą pewnością magię w sobie ma. Lokal znajduje się w Kamienicy Hippolitów, jednej z najbogatszych rodzin krakowskich XVII wieku. Samo jego położenie przy Rynku Głównym oraz w sąsiedztwie Bazyliki Mariackiej tworzy jej magiczny klimat, urzekający Polaków i cudzoziemców. Samo przebywanie w takim miejscu już jest magią.

CAFÉ LISBOA/MAGIA CAFÉ BAR

There are countless restaurants and cafés in Krakow, but there are also some that deserve more attention. Let us introduce two of them.

Café Lisboa, located at Dolnych Młynów St Patrons, tourists, and culinary critics all agree that this is Krakow's Little Portugal. The inhabitants of Krakow and tourists alike are mainly attracted by pastel de nata, the well-known Portuguese pastry. Puff pastries with egg filling These pastries were created by chance at the end of the 18th century in Belem, Lisbon, in the Hieronymites Monastery. After the monastery was closed, the recipe for the original biscuits was sold to a local pastry chef. They are still produced today. The original pasteis de Belem are available in only one

confectioner's shop—Fabrica de Pasteis de Belem—but copies have spread all over the world. They are popular wherever Portugal's colonial influence reached; they are also served in China ... and in Krakow.

Magia Cafe Bar Is this a bar? Is it a restaurant or perhaps a café? Magia is appreciated by many people visiting Krakow and it certainly does have some magic in it. The place is located in Hipolit House, once owned by one of the richest Krakow families of the 17th century. Its very location—at the Main Square and in the vicinity of St Mary's Basilica—creates its magical atmosphere, charming Poles and foreigners alike. Just being in a place like this is magic.

Кафе Лісабон / Кафе-бар Магія

У Кракові є незліченна кількість ресторанів та кафе, але є такі, які заслуговують особливої уваги. Презентуємо два з них.

Кафе "Лісабон" - знаходиться на вулиці Дольних Млинув. І клієнти, і туристи, і кулінарні критики сходяться на думці, що це маленька Португалія в Кракові. Жителів Кракова та туристів в основному приваблює pastel de nata, відоме з португальської кухні. Це тістечко з листкового тіста та з яєчною начинкою. Воно було створено випадково наприкінці 18 століття в Белемі в Лісабоні, в монастирі Ієроніміти. Після закриття монастиря рецепт оригінального тістечка був проданий місцевому кондитеру. Вони виробляються й до сьогодні. Оригінальні Pasteis de Belem можна придбати лише в одній кондитерській - Fabrica de Pasteis de Belem, але копії поширилися по всьому світу. Вони популярні там, де Португалія досягла колоніального впливу, але також у Китаї... і в Кракові.

Кафе-бар "Магія". Це бар? Це ресторан? Чи, можливо, кафе? "Магія" цінується серед багатьох людей, які відвідують Краків, і в ньому, безумовно, є магія. Заклад розташований у Кам'янці Іпполітув, одній з найбагатших сімей Кракова 17 століття. Саме завдяки своєму розташуванню, на Головній площі та поблизу базилики Святої Марії, це місце має чарівну атмосферу, захоплюючи поляків та іноземців. Просто побувати в такому місці - це вже і є магія.

● CMENTARZ RAKOWICKI

„Cmentarz Rakowicki kojarzy mi się z miejscem zadumy, gdzie mogę na chwilę zwolnić. Zwłaszcza w słoneczne dni, to miejsce ma coś w sobie, jakąś tajemnicę...”

– Jackob, Wielka Brytania

W okresie średniowiecza w całej Europie cmentarze organizowane były wokół kościołów parafialnych w centrach miast. Tak samo było w Krakowie. Każdy mieszkaniac miasta, kiedy spoglądał przez okno widział jakiś cmentarz. Zasada ta uległa zmianie w wieku XVIII, w dobie oświecenia. Wówczas zaczęto tworzyć nekropolie poza miastami ze względów sanitarnych. Cmentarze te miały odzwierciedlać „Pola Elizejskie”, być parkami i ogrodami skłaniającymi do refleksji i wspomnień po przodkach. Takie wymogi spełniał, utworzony w 1803 r., Cmentarz Rakowicki, jeden z najstarszych w Polsce.

Ta zabytkowa nekropolia Krakowa, zza grobów, mówi o historii Polski. Od wieków to właśnie tutaj swoje miejsca wiecznego spoczynku znajdują osoby, które za życia pisały historię Krakowa, Polski, a nawet tworzyły kulturę międzynarodową. Wśród tych wszystkich mogił odnajdziemy miejsca spoczynku wielu wybitnych Polaków.

Helena Modrzejewska- aktorka uznane za gwiazdę dwóch kontynentów, która podbiła serca Amerykanów.

Ewa Demarczyk- która dostała angaż w paryskiej Olimpii, po śmierci Edith Piath.

Tadeusz Kantor- którego dramat „Umarła klasa” został uznany przez „New York Time”, za najważniejsze dzieło literatury lat siedemdziesiątych.

To tu można odwiedzić ludzi pióra, sceny, piosenki, polityki, sztuki.

RAKOWICKI CEMETERY

In the Middle Ages, cemeteries throughout Europe were organised around parish churches in city centres. This was no different in Krakow. Every inhabitant of the city saw the cemetery when they looked out their window. This principle changed in the 18th century, during the Enlightenment. It was then that necropolises began to be created outside of cities for sanitary reasons. These cemeteries were supposed to reflect the Champs Elysees, to be parks and gardens provoking reflection and memories of one's ancestors.

These requirements were met by Rakowicki Cemetery, one of the oldest in Poland, having been established in 1803.

This historic necropolis in Krakow speaks of Poland's history from beyond the grave.

For centuries it has been where people who wrote the history of Krakow and of Poland—and even created international culture—have found their eternal resting places. Among all these graves, we can find the resting places of many outstanding Poles.

Helena Modrzejewska – an actress recognised as a star on two continents, who won the hearts of Americans

Ewa Demarczyk – who got a job in Olympia in Paris, following the death of Edith Piath

Tadeusz Kantor – whose drama Dead Class was recognised by The New York Times as the most important work of literature of the 1970s

This is where you can visit the final resting place of writers, actors, singers, politicians, and artists.

РАКОВИЦЬКИЙ

В часи середньовіччя, кладовища всієї Європи були організовані навколо парафіяльних церков у центрі міста. Так було і в Кракові. Кожен житель міста бачив цвинтар, дивлячись у вікно. Цей принцип змінився лише у 18 столітті, під час епохи Просвітництва. Саме тоді за містом, із санітарних причин, почали створювати некрополі. Ці кладовища мали відображати "Єлісейські поля", бути парками та садами, що викликають роздуми та спогади про предків.

Цим вимогам відповідало кладовище Раковицьких, одне з найстаріших у Польщі, яке було створене у 1803 році.

Цей історичний некрополь Кракова крізь могили розповідає історію Польщі.

Протягом століть саме тут люди, які писали історію Кракова та Польщі та навіть створювали міжнародну культуру, знаходили свої вічні місця відпочинку. Серед усіх цих могил ми можемо знайти місця відпочинку багатьох видатних поляків.

Хелена Моджеєвська - актриса, визнана зіркою двох континентів, яка підкорила серця американців.

Ева Демарчик - яка отримала роботу в паризькій Олімпії після смерті Едіт Піат.

Тадеуш Кантор - драма якого "Мертвий клас" була визнана "New York Time" найважливішим літературним твором сімдесятих.

Саме тут ви можете відвідати людей пера, сцен, пісень, політики та мистецтва.

- **PLAC CENTRALNY**

„Miejsce, gdzie zatrzymał się czas.”

– Alina, Ukraina

W połowie 1947 roku komuniści rządzący Polską z nadania Stalina podjęli decyzję o budowie na wschodnich obrzeżach Krakowa modelowego miasta socjalizmu i największej huty w kraju.

Zgodnie z ideologią komunistyczną każdy kraj bloku wschodniego miał przypisany jakiś historyczny, styl architektoniczny. Komunistycznej Polsce przypadł renesans, z uwagi na działalność artystów włoskich w naszym kraju. Nawiązując do tegoż stylu, lekko zmodyfikowanego, zaprojektowano miasto idealne, świeckie „Nową Hutę”.

Centrum miasta stał się plac Centralny, od którego odchodzić miało 5 głównych arterii komunikacyjnych. Najbardziej reprezentacyjna była Aleja Róż.

Plac o kształcie pięcioboku z odchodzącymi od niego pięcioma szerokimi arteriami powstał w latach 1952-1955. Otaczają go osiedla projektu Janusza Ingardena, którym nadano proste nazwy: A, B, C i D. Nawiązują one - jak wszystkie polskie założenia socrealistyczne - do architektury renesansu i baroku. Nie ukończono realizacji zabudowy południowej ściany placu. Miał się tam znaleźć teatr i dom kultury. Nie postawiono również budynku nowohuckiego ratusza, który miał zajmować przedłużenie alei Róż ciągnącej się od placu Centralnego na północ. Pomysły te usunięto z planów realizacyjnych po 1956 roku.

Charakterystycznymi elementami Placu Centralnego są arkady, którymi są przykryte niektóre partery sklepowe. Pseudoawangardowe rozwiązania architektoniczne to przede wszystkim: balkony przypominające wawelskie loggie, ozdobione kolumnami, czy też witryny sklepowe przypominające rozwiązania arkadowe.

Dziś plac Centralny jest atrakcją dla wszystkich chcących poznać architekturę socrealizmu oraz dawne życie w okresie PRL. Odwiedzić restauracje i bary mleczne, które miały być tanimi jadłodajniami w tamtym okresie. Tu czas zatrzymał się przed kilkudziesięciu laty.

CENTRAL SQUARE

In mid-1947, the communists appointed by Stalin to govern in Poland made a decision to build a model socialist city and the biggest steelworks in the country on the eastern outskirts of Krakow.

In line with the communist ideology, each country of the Eastern Bloc was assigned a diverse historic architectural style. Due to the activity of Italian artists in the past, the communist Poland ended up with Renaissance, which – after a slight modification – served to design a perfect, secular city of Nowa Huta. The central point of the city was Plac Centralny with 5 planned thoroughfares. The most representative one was Aleja Róż (Rose Avenue).

The pentagonal square with 5 broad thoroughfares was built in the years 1952-1955. It is surrounded by housing estates designed by Janusz Ingarden with simple names: A, B, C, and D. Like any socialist realist construction in Poland, their style refers to the Renaissance and Baroque architecture. The urbanization of the southern part of the square was not finished. A theater and a community center were planned there. The Nowa Huta city hall, planned to be erected at the end of Aleja Róż, which starts at Plac Centralny towards north, was also not built. These ideas were removed from the implementation plans after 1956.

The typical features of Plac Centralny are archways covering the ground floor shops in some of the buildings. The quasi-avant-garde architectural realizations include mainly balconies adorned with columns resembling the Wawel Castle loggias or archway storefronts.

Nowadays, Plac Centralny is certainly a landmark attracting anyone interested in the socialist realist architecture and life in Polish People's Republic. You can visit restaurants and milk bars, originally established to serve as cheap canteens in that time. In those places, time stopped a few dozen years ago.

ЦЕНТРАЛЬНА ПЛОЩА

У середині 1947 р. комуністи, що керували Польщею, поставлені Сталіном, вирішили побудувати зразкове місто соціалізму та найбільший в країні металургійний завод у східній частині Кракова.

Згідно з комуністичною ідеологією, кожній країні Східного блоку присвоювався якийсь історичний, архітектурний стиль. Зважаючи на діяльність італійців у нашій країні - Комуністичній Польщі випав ренесанс. Посилаючись на цей, дещо модифікований стиль, було спроектовано ідеальне світське місто під назвою "Нова Хута".

Центром міста стала Центральна площа, від якої мали йти 5 основних комунікацій. Алея Троянд була найбільш представницькою.

Площа у формі п'ятикутника з п'ятьма широкими алеями, що розходяться від нього, була побудована у 1952-1955 роках. Вона оточена житловими масивами, запроєктованими Янушем Ингарденом, яким дали прості назви: А, В, С і D. Вони, як і всі інші представителі польського соціалістичного реалізму, відносяться до архітектури епохи Відродження та бароко. Проект південної стіни площі незавершений. Тут мав бути театр та палац культури. Будівля ратуші Нової Хути, яка повинна була бути продовженням Алеї Троянд, що тягнеться на північ від Центральної площі, також не була побудована. Ці ідеї були виключені з планів реалізації після 1956 року.

Характерними елементами Центральної площі є аркади, які перекривають деякі цехові поверхи. Псевдоавангардні архітектурні рішення - це насамперед: балкони, що нагадують вавельські лоджії, оздоблені колонами, або вітрини магазинів, що нагадують аркадні рішення.

Сьогодні Центральна Площа є визначною пам'яткою для всіх, хто хоче дізнатися про архітектуру соцреалізму та старе життя в комуністичний період. Відвідайте молочні ресторани та бари, які на той час мали бути дешевими їдальнями. Тут час ніби зупинився ще кілька десятків років тому.

- **MASSOLIT BOOKS&CAFFEE**

„Jednym z moich ulubionych miejsc w Krakowie jest Massolit Books&Caffee. To niezwykle miejsce, w którym otoczona książkami, mogę zjeść kawałek ciasta i napić się pysznej herbaty”.

– Giada, Włochy

Cóż to jest za niezwykle miejsce na terenie Krakowa. Każdy, kto wyobraża sobie miejsce pracy pisarza lub jego dom, albo staroświecką prywatną bibliotekę, to z całą pewnością, tak to by wyglądało. Obszerne pomieszczenia, które od podłogi do sufitu wypełnione są regałami z książkami.

Historia miejsca sięga 2001 roku, kiedy pochodzący z New Jersey Amerykanin David Miller wraz z żoną postanowili zaprosić gości do własnego mieszkania na parterze kamienicy przy ulicy Felicjanek 4. Małżeństwo od kilku lat podróżowało po Stanach Zjednoczonych, zbierając całe mnóstwo publikacji z różnych dziedzin.

Swoje zbiory, które w tamtym okresie były jeszcze słabo dostępne w naszym kraju, udostępnił zainteresowanym nowościami krakowskim czytelnikom. Wkrótce okazało się, że po drugiej stronie klatki schodowej mieszka Matthew Roy, który postanowił dołączyć do interesu, otwierając w swoim mieszkaniu kawiarnię. Do dziś te dwie części funkcjonują w doskonałej symbiozie.

W księgozbiорze znajdują się książki nowe i używane, łącznie około 20 000 tytułów. Księgarnia szczególną uwagę poświęca powiększeniu zbiorów literatury żydowskiej, polskiej, studiom azjatyckim oraz literaturze feministycznej.

Massolit ma także swoje filie: piekarnię, oddział na Kazimierzu oraz budapesztański oddział, w której można znaleźć polskie wydania poezji Czesława Miłosza lub Julii Hartwig.

MASSOLIT BOOKS&CAFFEE

What an unusual place it is on the map of Krakow. Just picture either a writer's workshop and their house or an old-fashioned private library – this is what it looks like. Spacious rooms filled with bookshelves from the floor to the ceiling.

The story of this place begins in 2001, when David Miller, an American from New Jersey, together with his wife decided to invite guests to their apartment located on the ground floor in a tenement house at 4 Felicjanek street. The couple had spent several years travelling across the US and collecting numerous publications on various subjects.

Their collection – at that time such literature was hardly available in Poland – was then offered to the interested Krakow's readers. Shortly afterwards, their same-floor neighbor Matthew Roy decided to join the project by opening a café in his apartment. Until today, these two parts still have a symbiotic relationship.

The library includes new and second-hand books, a total of around 20,000 copies. The bookstore focuses on expanding the collection of Jewish and Polish literature, Asian studies, and feminist literature.

Massolit has other branches as well: a bakery, a branch in Kazimierz district, and a branch in Budapest, where you may find Polish poetry by Czesław Miłosz and Julia Hartwig.

MASSOLIT BOOKS&CAFFEE

На скільки ж дивовижне це місце в Кракові. Той, хто хоч раз уявляв собі робоче місце чи дім письменника або старомодну приватну бібліотеку, напевно уявляв собі його саме так. Це просторі кімнати, заповнені від підлоги до стелі книжковими шафами та унікальними виданнями.

Історія цього місця бере свій початок у 2001 році, коли американець з Нью-Джерсі Девід Міллер та його дружина вирішили запросити гостей до своєї квартири на першому поверсі багатоквартирного будинку на вулиці Феліціянок 4. Пара кілька років подорожувала Сполученими Штатами, збираючи видання з різних галузей.

Свої колекції, які ще на той час були майже недоступні в нашій країні, вони люб'язно надали краківським читачам, зацікавленим новинками. Незабаром виявилось, що поруч з ними жив Метью Рой, який вирішив долучитися до бізнесу, відкривши кафе у своїй квартирі. Донині ці дві частини функціонують у ідеальному симбіозі.

Книгозбірня включає в себе нові та вживані книги, загалом близько 20 000 найменувань. Книгарня приділяє особливу увагу колекціям єврейської та польської літератури, азійським вченням та феміністичній літературі.

Також Массоліт має свої філії: пекарню, відділ на Казімежі та в Будапешті, де можна знайти польські видання поезії Чеслава Мілоша чи Юлії Хартвіг.

• DOM POLONII

„W tym miejscu, po raz pierwszy wzięłam udział w międzynarodowej wystawie, na której poznałam nowych ludzi - moich przyszłych kolegów i koleżanki, z którymi miałam spędzić kolejne kilka miesięcy na zajęciach.”

- Zlatozlava, Ukraina

Przy Rynku Głównym w Krakowie, pod numerem 14 znajduje się „Dom Polonii”. Taka jest nazwa przyjeta, a dom ten prowadzony jest przez stowarzyszenie "Wspólnota Polska", które jest organizacją pozarządową, powołaną w lutym 1990 roku z inicjatywy Marszałka Senatu RP prof. Andrzeja Stelmachowskiego. Celem Stowarzyszenia jest zespolenie wysiłków w umacnianiu więzi Polonii i Polaków zamieszkałych za granicą z Ojczyzną, jej językiem i kulturą.

Stowarzyszenie organizuje wystawy sztuki, koncerty oraz wszelakie imprezy i wydarzenia kulturalne, które mają na celu propagowanie kultury polskiej wśród rodzin polskich emigrantów.

Co ciekawe, sama kamienica ma proveniencje średniowieczne, wielokrotnie była przebudowywana. W 1938 roku, Adolf Szyszko-Bohusz nadał jej współczesny wygląd, nawiązując do krakowskiego renesansu.

Co ciekawe, kamienica ma oficjalną nazwę „Pod św. Anną”, z uwagi na figurę, która znajdowała się na portalu drzwiowym. Jednak, kiedy historycy sztuki przebadali tę postać to okazało się, iż jest to mężczyzna- św. Jan Nepomucen.

POLONIA HOUSE

Under number 14 on the Krakow's Main Market Square, there is the "Polonia House". This is the unofficial name, and the house itself is run by the "Wspólnota Polska" ("Polish Community") association, a NGO established in February 1990 by the Polish Senate Marshal, Prof. Andrzej Stelmachowski. The goal of this organization is to pool the efforts to strengthen the bond between the Poles living all over the globe and their motherland, their language and culture.

It organizes art exhibitions, concerts, numerous festivals and cultural events which aim to promote Polish culture among Polish emigrants and their families.

Interestingly, this tenement house was built in the Middle Ages and rebuilt multiple times. In 1938, Adolf Szyszko-Bohusz gave it its final look, which alludes to the Cracovian Renaissance.

The house's official name, "St. Anne's House" comes from the figure that used to adorn the entrance portal. However, when studied by art historians, it turned out to be a man – St. John of Nepomuk.

ДІМ ПОЛОНІЇ

На Площі Ринок 14 в Кракові знаходиться "Дім Полонії". Це загальноприйнята назва, а будинком керує асоціація "Польська громада", яка є неурядовою організацією, створеною в лютому 1990 року за ініціативою маршала Сенату Республіки Польща, проф. Анджея Стельмаховського. Метою Асоціації є об'єднання зусиль задля зміцнення зв'язку польської громади та поляків, які проживають за кордоном, з Батьківщиною, її мовою та культурою.

Асоціація організовує художні виставки, концерти та всілякі культурні заходи, спрямовані на популяризацію польської культури серед сімей польських емігрантів.

Цікаво, що сам будинок походить ще з середньовіччя і неодноразово перебудовувався. У 1938 році Адольф Шишко-Богуш надав йому сучасного вигляду, спираючись на краківський ренесанс.

Цікаво, що кам'яниця має офіційну назву «Під св. Анною», завдяки фігурі що стоїть на порталі дверей. Однак коли історики мистецтва розглянули цю постать, виявилось, що це чоловік- св. Ян Непомуцький.

• BULWARY WIŚLANE

„To miejsce, które tętni życiem”, lubię, gdy w letnie dni wiele osób siada na trawie, opala się i patrzy na Wisłę”
- Julia, Ukraina

Kraków, w średniowieczu mógł wyrosnąć na swoją pozycję, dzięki dwóm czynnikom. Znajdował się na przecięciu głównych szlaków handlowych i dzięki Wiśle, która tworzyła ciąg komunikacyjny i transportowy. Wisła była dla Krakowa rzeką decydującą o jego rozwoju, ale też, niejednokrotnie, jego katastrofy w czasie powodzi.

Z początkiem XX wieku, Kraków nawiedziła wielka powódź, pozbawiająca wielu ludzi majątków. Wówczas postanowiono rzekę konkretnie uregulować. Na przestrzeni lat nad brzegiem Wisły powstały bulwary, które miały być ochroną przeciwpowodziową, a w rezultacie stały się miejscem spacerów Krakowian i turystów.

Bulwary pozwalają oglądać Kraków z perspektywy Wisły. Można z ich perspektywy podziwiać Wawel, Stare Miasto, Kazimierz. Oprócz tego jest to wymarzone miejsce dla biegaczy, rowerzystów, rolkarzy. Na barkach, służących jako restauracje, zacumowanych przy brzegu rzeki można się posilić podziwiając piękne widoki na Zamek Królewski.

Bulwary Wiślane w Krakowie są miejscem organizacji wielu imprez kulturalnych, takich jak „Wianki”, czy „Parady Smoków” oraz wielu festiwali.

VISTULA BOULEVARDS

In the Middle Ages, Krakow owed its important position to two factors: its location at the intersection of the main trade routes, and the Vistula river which served as a transportation route. Vistula was both beneficial for Krakow's development and catastrophic during the floods.

At the beginning of the 20th century, Krakow was hit by a great flood, during which many people lose their homes and wealth. It was then when a decision was made to tame the river. Over the years, the Vistula embankment was turned into boulevards which were mainly meant to protect the residents from floods, but they also became a promenade for Cracovians and tourists.

On the boulevards, you can see Krakow from the river's vantage. They offer splendid views of Wawel Castle, the Old Town and the Kazimierz district. Besides, it is a perfect place for runners, cyclists and skaters. You can enjoy a meal and admire splendid views of the Royal Castle in barges alongside the embankment, which were turned into restaurants.

The Vistula Boulevards in Krakow serve as a stage for many public cultural events, such as Wianki (Wreaths) or the Great Dragon Parade, and many festivals.

Вісляні бульвари

У середні віки Краків зміг зміцнити свої позиції завдяки двом факторам. Він знаходився на перетині основних торгових шляхів і завдяки річці Вісла, яка створювала комунікаційний та транспортний шлях. Для Кракова Вісла була визначною рікою, але також, і багато разів, була причиною катастрофічних повеней.

На початку 20 століття Краків охопила велика вода, позбавивши багатьох людей їхнього майна і домівок. Тому саме тоді було вирішено спеціально контролювати річку. Упродовж років на березі Вісли створювались бульвари, які мали бути захистом від повені і, як

результат, стали улюбленим місцем прогулянок для краків'ян та туристів.

Бульвари дозволяють побачити Краків з перспективи Вісли. Також з них можна милуватися Вавелем, Старим містом та Казімежем. Крім того, це ідеальне місце для бігунів, велосипедистів та ролерів. На баржах, які виконують роль ресторанів, ви можете насолоджуватися трапезою, милуючись прекрасним видом на Королівський замок.

Вісяні бульвари - це місце проведення багатьох культурних заходів, таких як "Вінки" або "Парад Драконів" та багатьох інших фестивалів.

• KOPIEC KRAKUSA

„Przyprowadzam tu wszystkich moich znajomych, którzy odwiedzają mnie w Krakowie. Zachód słońca nad miastem to mój ulubiony widok.”

– Aleksander, Ukraina

Można by rzec, że Kraków, jak żadne miasto w Polsce położony jest pomiędzy kopcami. Kopców tych jest aż pięć. Jednak trzy z nich upamiętniających- T. Kościuszkę, J. Piłsudskiego i papieża św. Jana Pawła II, są kopcami nowożytnymi, wzorowanymi na dwóch najstarszych kurhanach- Krakusa i Wandy.

Najstarszym z nich jest Kopiec Kraka, legendarnego władcy i założyciela miasta. Kopiec, a właściwie mogiła, bowiem to pod nim ma znajdować się komora grobowa wspomnianego władcy. Czy rzeczywiście książę Krak tam spoczywa? Nie wiemy i nie wiadomo, czy kiedykolwiek się dowiemy bowiem miejsce to nigdy nie było do końca przebadane.

Kopiec Krakusa położony jest na wysokości 271 metrów n.p.m., 2400 metrów od Wawelu. Jego wysokość od podstawy wynosi 16 metrów, średnica dolna 60 metrów, pojemność 19100 m³. Według Jana Długosza kopiec wzniesli synowie księcia Kraka “zgodnie ze specjalnym pouczeniem za życia ojca, sztucznie i przemyślnie nadsypując piaskiem, by sam szczyt góry, na którym go złożono, panował nad wszystkimi dokoła wzniesieniami.”

Archeolodzy natrafili na ślady osadnictwa z okresu młodszej epoki kamiennej i z początku żelaznej, czyli z końca kultury łużyckiej. Znaleziono m.in. szkielet dziecka, palenisko, brązowe okucie pasa w typie awarskim, kłębowisko korzeni zidentyfikowane przez profesora Władysława Szafera jako pozostałości 300-letniego dębu, rosnącego niegdyś na szczycie kopca i ściętego po wprowadzeniu chrześcijaństwa.

O wielkiej wadze Kopca świadczy fakt, że okna Sali Poselskiej w wawelskim zamku umiejscowione są tak, aby królowie podejmując najważniejsze decyzje mogli widzieć przed sobą Kopiec, przypominający im o wielkości zasług ich poprzednika.

KRAKUS MOUND

You might say that Krakow, unlike any other Polish city, is situated between mounds. There are as many as five of them. However, the three of them dedicated to T. Kościuszko, J. Piłsudski and St. John Paul II are modern mounds copying the ancient ones: that of Krakus and that of Wanda. The oldest one is the Krak Mound which honors the legendary ruler and founder of the city. The mound is actually a tomb, as it is believed to be hiding the ruler's burial chamber underneath. Can it really be Prince Krak's tomb? We may never know, because the place has never been thoroughly studied.

The Krakus Mound lies 271 meters above the sea level, and 2400 meters from the Wawel Castle. Its height measured from the base is 16 meters, the bottom diameter – 60 meters, and the total volume – 19,100 cubic meters. According to Jan Długosz, the mound was built by the Prince's sons, "according to a special instruction from their father to raise the construction ingeniously from artificial sand layers, so that the peak of the newly-built mountain over the Prince's tomb would tower over the surrounding hills".

Archeologists have found traces of human settlement from the period of the Younger Stone Age and the beginnings of the Iron Age, that is the end of the Lusatian culture. Among the finds there were: a child's skeleton, a hearth, a bronze Avar-type belt fitting, a mass of tangled roots identified by Prof. Władysław Szafer as the remains of a 300-year-old oak tree, which used to grow on the mound's peak and was cut down after the christianization of Poland.

The huge importance of this structure is confirmed by the fact that the windows of the Wawel's Audience Hall overlook the Mound. This way, while taking crucial decisions, Polish kings could see the Mound which would remind them of their predecessor's greatness.

КОПЕЦЬ КРАКА

Можна сказати, що Краків, як ні одне місто Польщі, розташований між курганами. Цих курганів цілих п'ять. Однак троє з них мають славетні назви - Т. Костюшка, Й. Пілсудського і Папи Римського св. Яна Павла II - це сучасні кургани, побудовані на зразок двох давніших - Крака та Ванди.

Найдавніший з них - Копець Крака, легендарного правителя і засновника міста. Курган, а точніше могила, скоріш за все має бути гробницею давнього правителя.

Невже саме там похований князь Крак? На жаль, ми не знаємо і невідомо, чи взагалі дізнаємось колись, бо це місце ніколи не було повністю досліджене.

Копець Крака розташований на висоті 271 метрів над рівнем моря, в 2400 метрах від Вавеля. Його висота від основи - 16 метрів, діаметр дна - 60 метрів, об'єм - 19 100 м³. За словами Яна Длугоша, курган був споруджений синами князя Крака "відповідно до спеціальних вказівок за життя батька, штучно і навмисно посипаний піском, щоб вершина пагорба, на якій він був закладений, царювала над усіма іншими".

Археологи знайшли тут сліди давнього поселення з раннього кам'яного віку та початку залізного, тобто кінця лужицької культури. Знайдено, серед інших дитячий скелет, вогнище, бронзовий пояс, що належить до аварського типу, клубисько коренів, визначене професором Владиславом Сафером як залишки 300-літнього дуба, який колись ріс на вершині кургану та був зрізаний після запровадження християнства.

Про велике значення Кургану свідчить той факт, що вікна Зали правителів у замку Вавель розташовані таким чином, щоб королі, приймаючи найважливіші рішення, могли бачити Курган перед собою, який нагадував їм про великі заслуги свого попередника.

- **BAZYLIKA MARIACKA**

„Moim ulubionym miejscem w Krakowie jest wejście do Bazyliki Mariackiej i najpiękniejszy widok na Rynek Główny!”
- Anita, Austria

Jest wiele miejsc na mapie Krakowa, po których to miasto jest rozpoznawalne od razu. Jednym z nich jest Kościół Mariacki.

Świątynia od zawsze była najważniejszym kościołem dla mieszczan krakowskich, choć początkowo, a powstała w początkach XIII wieku, była ośrodkiem modlitwy dla mieszkańców narodowości niemieckiej.

Bazylika, na przestrzeni wieków, przechodziła wiele zmian architektonicznych. Ostateczny kształt otrzymała w początkach XV stulecia.

Z kościołem wiążą się legendy o iście kryminalnym zabarwieniu, choćby o najeździe Tatarów, czy budowie dwóch różnych wież. Z jednej z tej wież, co godzinę grany jest Hejnał Mariacki, symbol nie tylko tego miasta, ale całej Polski. Dowodem tego symbolu jest fakt, iż hejnał ten jest emitowany na żywo na antenie polskiego radia od 1929 roku.

Największym i najważniejszym zabytkiem kościoła jest słynny ołtarz norymberskiego rzeźbiarza-Wita Stwosza, tworzony przez 12 lat w XV wieku. Ewenelement europejski sztuki gotyku. Ołtarz przedstawia moment zaślnięcia Matki Bożej, jej wniebowzięcie, koronację i sceny z jej doczesnego życia.

Kraków nie istniałby bez Wawelu, Sukiennic i górującego nad rynkiem Kościoła Mariackiego.

ST. MARY'S CHURCH

There are many spots on the map of Krakow that let you guess the city at once. One of them is St. Mary's Church.

The temple has always been the most important church for the city's bourgeoisie, although at first – in the early 1200s – it was used by German inhabitants of Krakow.

Over the centuries, the basilica has undergone a number of architectural changes. It gained its final form in the early 1400s.

The church is a background of a few rather dark legends, like the one about the Tartar invasion, or about the construction of two different towers. One of the towers is a place from where Krakow's bugle call is played every hour: a symbol not only of the city, but of Poland in general. The fact that since 1929 the bugle call has been broadcast by Polish Radio is a sufficient proof of this symbol's significance.

The biggest and most important relic of the church is the famous 15th century altar made by Nuremberg sculptor Veit Stoss who worked on it for 12 years. A true sensation of the European gothic art, the altar depicts the Dormition of the Mother of God, her Assumption, Crowning, and scenes from her wordly life.

There would be no Krakow without the Wawel Castle, the Cloth Hall, or St. Mary's Church towering over the Main Market Square.

МАРІАЦЬКИЙ КОСТЕЛ

На карті Кракова є багато місць, які відразу роблять це місто впізнаваним. Одним з них є Маріацький костел.

Святиня завжди була найважливішим храмом для городян Кракова, хоча спочатку, він був

центром молитви для жителів німецької національності. Побудований він був ще на початку 13 століття.

Базиліка зазнала багатьох архітектурних змін протягом століть. Остаточну форму йому надали на початку XV століття.

Існують легенди справді з кримінальним відтінком, наприклад, про вторгнення татар чи будівництво двох різних веж. З однієї з цих веж щогодини звучить дзвін Святої Марії, як символ не лише цього міста, а й усієї Польщі. Підтвердженням цього є той факт, що заклик з костелу транслюється в прямому ефірі на польському радіо ще з 1929 року.

Найбільшим і найважливішим місцем костелу є знаменитий вівтар нюрнберзького скульптора - Файт Стосс, який створювався протягом 12 років у 15 столітті. Це європейська сенсація готичного мистецтва. Вівтар показує момент засинання Богоматері, її Успіння, коронацію та сцени з її смертного життя.

Кракова б точно не існувало без Вавеля, Суккниці та Маріацького костелу, що височіють над площею